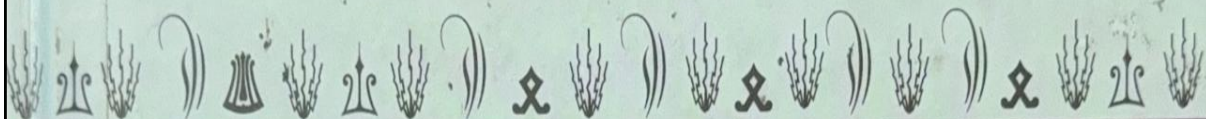


METODIČKI OBRADENA
LEKTIRA

MOJA KNJIGA

JOHANNA SPYRI



Heidi

DJED S PLANINE

Grad Mayenfeld leži pod planinom, a s njegovih visina vidi se cijela dolina. Tog sunčanog lipanjskog jutra Deta vodi Heidi uskim puteljkom prema planinskom selu. Heidi ima oko pet godina. Obrazi su joj crveni od vrućine jer je obučena kao da je zima, a hodaju već dugo. Prolaze kraj malih kućica u Selcu na pola puta do vrha. Ljudi ih pozdravljaju, ali Deta se ne zaustavlja. Žuri se jer želi Heidi što prije odvesti djedu, jer ona odlazi raditi u Frankfurt i više ne može brinuti o djevojčici. Usput još sretnu i Petra, on je pastir i čuva koze. Koze su mu jedino društvo. Kod kuće još ima majku i slijepu baku. Petar nema oca on je poginuo dok je sjekao drva u šumi. Kad su došli do



djedove kuće vidjeli su kako djed sjedi ispred svoje kolibe. Kad je ugledao Detu i Heidi, pogleda ih mrko i pita grubim glasom:

- „Što će to dijete kod mene?“

Deta mu mirno odgovori da je vrijeme da on preuzme brigu. On sumnjičavo gleda čas nju, čas Heidi i mršti se.

- „A ako sada počne cmizdriti za tobom, što ću onda s njom?“

Deta mu odlučno kaže da je to njegova stvar, Heidi je njemu najbliža rodbina. Te riječi pogode djeda. Iako to ne pokazuje, osjeti odgovornost. Naglo ustane, pruži ruku i kratko kaže:

- „Gledaj da što prije nestaneš i ne vraćaj se tako skoro!“

Deta se okrene, pogleda Heidi još jedanput i žurno ode niz padinu prema selu. Iako joj nije lako, sretna je što djevojčicu može ostaviti na sigurnom. Heidi ostaje s djedom na planini, okružena čistim zrakom, visokim jelama i brdom koje će uskoro postati njezin novi dom.



KOD DJEDA

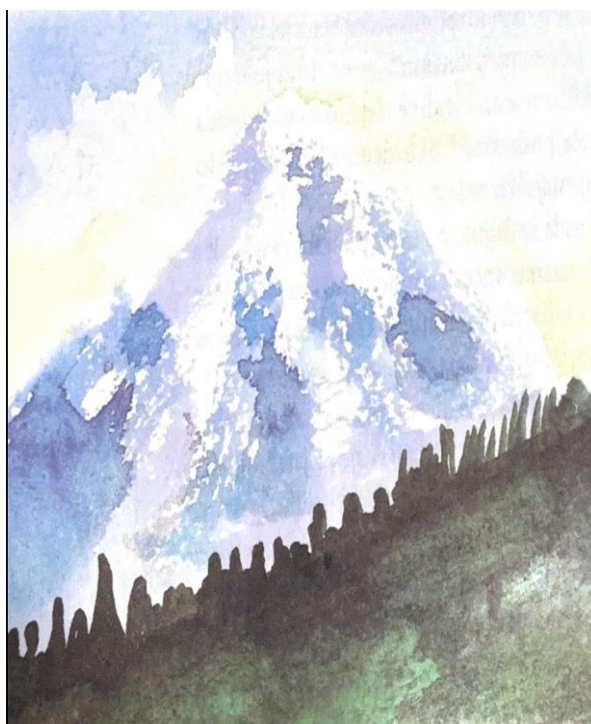
Čim je Deta otišla, djed ponovno sjedne na klupu ispred kolibe i zapali lulu. Heidi, vesela i znatiželjna, odmah počne razgledavati sve oko kuće. Zaviruje u staju gdje su koze, zatim otrči iza kolibe prema starim, visokim jelama. Nakon toga se vraća djedu i staje pred njega, puna novih pitanja.

- „*A što bi ti sada htjela?*“
upita je djed.

Heidi odgovori da bi željela vidjeti kako izgleda unutra, u kolibi. Djed se digne i pođe prema vratima.

- „*Hajde onda!*“ *kaže joj.*

Djed joj pokaže gdje može ostaviti stvari i kaže da ode spavati na tavan dok on još mora pogledati



koze. Heidi ode gore, legne u svoj mali krevetić i zaspi odmah, umorna od dugog puta. Spava čvrsto i mirno, kao da leži u najmekšoj postelji. Kasnije i djed legne, ali se usred noći probudi jer vjetar toliko snažno trese kolibu da sve grede podrhtavaju. Popne se ljestvama i provjeri Heidi. Kad vidi da je smirena, djed se tiho vrati u svoj krevet. I tako završava njezin prvi večer u kolibi u miru, sigurnosti i pod budnim okom staroga djeda.

NA PAŠNJAKU

Rano ujutro Heidi probudi glasno zviždanje. To je kozarev zov, Petar je došao po koze da ih odvede na pašnjak. Heidi se u prvi tren zbuni, zaboravi gdje je, ali čim čuje djedov duboki glas, sve joj se vrati: ona je na planini, kod djeda. Brzo skoči iz krevetića, obuče se i spusti niz ljestve. Pred kolibom već stoji Petar sa svojim stadom, a djed dovodi Bijelku i Sivku. Heidi im poželi dobro jutro. Djed je pogleda i pita:

- „Želiš li s njima na pašnjak?“

Heidi poskoči od sreće — naravno da želi! Ali djed je ipak podsjeti:

- „Ali prvo na umivanje... inače će ti se i sunce smijati.“

Pokazuje joj veliko vjetro puno hladne vode koje stoji na suncu pred vratima. Heidi se pere, prska, trlja lice i ruke dok ne zablista od čistoće.



Zatim krenu prema pašnjaku. Put vodi uz brda i snježne vrhunce. Heidi sve gleda širom otvorenih očiju livade, stijene, modro nebo. U jednom trenutku ju počne mučiti pitanje pa pita djeda:

- „*Ali zašto bregovi zapravo nemaju imena?*“

Djed se nasmije i odgovori joj da ih itekako imaju. Ako mu opiše jedan dovoljno točno, on će joj reći kako se zove. Heidi mu opiše visoki brijeg preko kojeg snježna poljana izgleda kao da gori pa zatim iznenada posivi. Djed ih odmah prepoznaje i govori njihova imena. Heidi je sve to oduševilo. Te večeri, kad se vratila u kolibu, popela se na tavan, legla na svoj slamnati krevetić i jedva čekala novo jutro. Bila je presretna zbog svakog novog dana koji će provesti među planinama.



KOD BAKE

Sutradan je Heidi opet krenula s Petrom i kozama na pašnjak. Tako je išlo dan za danom. Heidi je često odlazila u kolibu Petrove bake, stare i slijepe žene koja je živjela sama i jedva se kretala. Upoznale su se još dok je Heidi tek stigla na planinu i od tada je baka zavoljela njezin vedar glas i tople riječi. S vremenom je Heidi postala jedina radost u bakinim dugim, tihim danima. Igrajući se na planinskom suncu, Heidi je pocrvenila, ojačala i bila zdrava kao nikad. Ali kad su došle jesenje oluje, djed se zabrinuo. Jednog dana reče joj:

- „Radije ti danas ostani kod kuće, Heidi. Vjetar bi te mogao otpuhnuti preko stijena u dolinu.“

Petar se jako rastužio kad je čuo da Heidi više neće s njim na pašnjak. Navikao se na njezino društvo, vjerovao je da ga koze neće ni slušati bez nje. Heidi to nije previše rastužilo i kod kuće, uz djeda, nalazila je zabavu. Promatrala ga kako pili i teše drvo, a najviše je voljela biti kraj njega kad bi radio okrugle sireve od kozijeg mlijeka. Kad je zahladilo, Heidi je iz ormara izvadila čarape, cipelice i sve što treba za zimu. Tako su prolazili zimski dani.

U tihi, tužni život Petrove slijepe bake vratila se radost. Od ranog jutra osluškivala je korake pred vratima, nadajući se da će Heidi doći. A kad bi napokon čula kako vrata zaškripe, uskliknula bi:

- „Hvala Bogu, evo nam je opet!“

Heidi bi sjela kraj nje i pričala što je sve vidjela i naučila. Baku je to neobično veselilo. Lijepih zimskih dana Heidi bi se spuštala na djedovim saonicama do bakine kolibe. Djed je svaki put ponio alat čekić, klinove, sve što je potrebno. Kuckao bi po trošnim zidovima dok sve nije bilo učvršćeno i popravljeno. Kada više ništa nije škripalo ni lupalo, baka mu je rekla da godinama zimi nije dobro spavala, ali sada opet može. Zahvalila mu je, uvjereni da djed nikada neće znati koliko joj je dobro učinio.

POSJET

Zima je brzo prošla, a još brže veselo ljeto. Heidi je rasla na planini, sretna poput ptice na nebu. Sada ima osam godina i već mnogo toga zna: s kozama postupa kao da je odrastala među njima. Bijelka i Sivka trče za njom kao psići, a čim začuju njezin glas, radosno zamekeću. Te zime Petar dva puta donese djedu poruku od učitelja iz Selca kako je došlo vrijeme je da se Heidi upiše u školu. To je trebalo učiniti još prošle zime. Djed svaki put odgovori isto, neka učitelj sam dođe u planinu ako mu nešto želi reći, ali dijete neće dati u školu. Petar je vjerno prenio učitelju tu poruku. U ožujku sunce otopi snijeg na obroncima.

Jednog dana, u planinu stiže Deta. Priča djedu da ide u Frankfurt i da želi povesti Heidi, jer bi joj tamo bilo bolje. Ustvari je Deta mislila na

sebe jer su joj bogati rođaci njezinih gospodara imali kćer koja nije mogla hodati. Bila je u kolicima i onda su htjeli da ju Heidi zabavlja. Čim je djed shvatio zašto je došla, silno se razljutio. Rekao joj je da nema pravo odvojiti dijete od planine, a Deta mu, bez mnogo straha, uzvрати da Heidi mora imati priliku za školu i bolji život. Naposljetku je Deta prišla Heidi i rekla joj da se spremi za put. Heidi se ukoči na mjestu.

- „*Ne idem ja nikamo*“ — reče Heidi.

Nakon Detinog uvjeravanja i obećanja da će se moći vratiti već večeras ako ne želi ostati Heidi je pristala ići s Detom. Od tog dana djed se promijenio. Svaki put kad bi sišao u Selce, bio je ozbiljniji nego prije. Nije razgovarao s ljudima, tek bi ih pozdravio kratko. Svi su se slagali u jednom da je Heidi imala sreće što je otišla od tako grubog starca. Ali jedna osoba nije tako mislila, a to je Petrova slijepa baka. Ona je svakome tko bi navratio pričala koliko je djed dobar čovjek. I koliko je vremena i truda uložio da popravi njihovu trošnu kolibu, koja bi se bez njega sasvim srušila. Heidi joj je strašno nedostajala. Ponekad bi starica tiho uzdahnula i rekla:

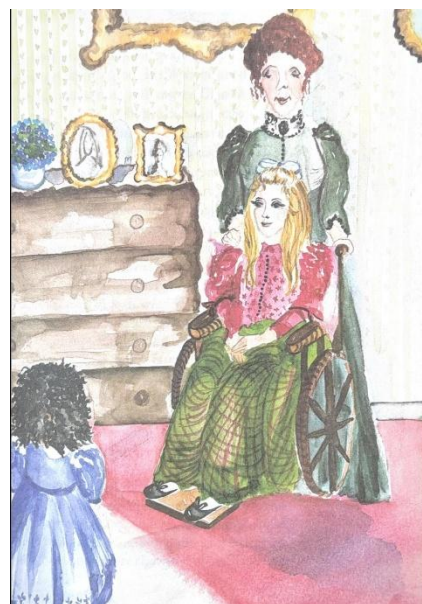
- „*Ah, kada bih samo još jednom mogla čuti Heidi prije nego što umrem.*“

SVE SAME NOVOSTI

U velikoj kući gospodina Sesemanna u Frankfurtu živi njegova bolesna kći Klara. Ona je cijele dane u kolicima, te su je iz sobe u sobu vozili kako bi promijenila okruženje. Tog dana bila je u knjižnici, među policama punim knjiga. Klara je bila nježnog, blijedog lica, s velikim plavim očima. Gledala je u veliki zidni sat i činilo joj se da kazaljke idu sporije nego ikada. Nestrpljivo je upitala:

- „Zar još uvijek nije vrijeme, gospođice Rottenmeier?“

Gospođica Rottenmeier sjedila je uspravno za stolom i vezla. Izgledala je strogo i svečano, posebno zbog svoje uredne visoke punđe. Otkada je Klarina majka umrla, ona je vodila cijelo kućanstvo i nadgledala posluhu.



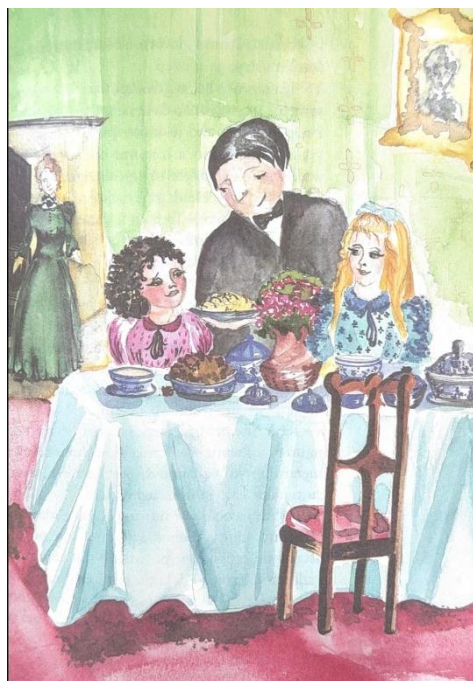
Dan u Frankfurtu bio je dugačak, čekali su Heidi, koju je Deta dovela iz planine. Klara je bila uzbuđena jer će konačno upoznati djevojčicu o kojoj je toliko slušala. Heidi je stigla umorna od putovanja. Sjedila je pokraj Klare, sve gledala širom otvorenih očiju i upijala novu, nepoznatu okolinu. Na kraju se, od umora, naslonila i zaspala. Prije nego što se Heidi s Klarom povukla u mir, gospođica Rottenmeier odlučila je odmah „postaviti red“. Djevojčici iz planine, koja je još uvijek bunovna od puta, počela je objašnjavati što se sve u kući smije, a što ne smije. Heidi je pokušavala slušati, ali oči su joj se sklapale same

od sebe. Klara ju je promatrala sa simpatijom. Vidjela je kako Heidi drži glavu, kako joj se brada spušta pa trzne prema gore, pa opet padne kao da se uporno pokušava održati budnom iz pristojnosti. Gospođica Rottenmeier to nije primjećivala. Heidi se još malo pridignula, ali onda se, sasvim tiho i nečujno, sklupčala u stolcu i zaspala dubokim, umornim snom. Kad je gospođica Rottenmeier završila svoje duge i stroge upute, rekla je Heidi:

- „Zapamti sad što sam ti rekla! Jesi li me razumjela?“

Klara se nasmijala i tiho rekla:

- „Heidi već neko vrijeme spava.“



To je potpuno izbacilo gospođicu Rottenmeier iz takta. Uzrujala se i pozvala je poslugu zvonom toliko snažno da su Tinette i Sebastian utrčali u sobu u istom trenutku. Uz svu tu buku Heidi se ipak nije probudila. Jedva su je uspjeli nježno podići i odvesti u njezinu sobu. Heidi, mala planinka, sada se prvi put našla u velikom i nepoznatom svijetu i svi su osjećali da će s njezinim dolaskom u kući Sesemann biti samo „same novosti“.



NEMIRAN DAN GOSPODĐICE ROTTENMEIR

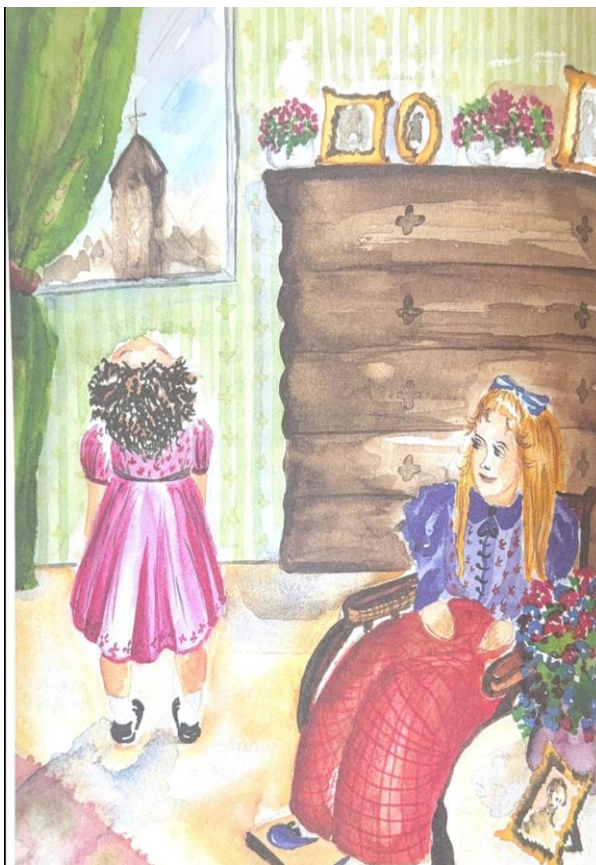
Sljedećeg jutra Heidi otvori oči i u prvi tren uopće ne zna gdje se nalazi. Leži u visokoj, bijeloj postelji, nasred velike sobe kakvu još nikad nije vidjela. Kad se prisjeti jučerašnjeg dana, shvati da je u Frankfurtu. Skoči iz kreveta i počne se na brzinu oblačiti. Željela je vidjeti nebo, planine i polje i sve ono što je imala na planini. Trči do prozora i pokušava ga otvoriti svom snagom, ali uzalud. Vidjela je samo zidove i druge prozore. Osjetila se kao ptica u kavezu. Dok je lutala sobom, pogleda u svoju malu putnu torbu koju je Deta sinoć ostavila u kutu. Radoznalo je otvori, misleći da će unutra pronaći nešto što će je podsjetiti na dom. A među stvarčicama ugleda mekanu, toplu hrpicu koja se micala. Heidi raširi oči od iznenađenja, to je bila mala mačkica koju je Petar sakrio u torbu, „*da joj ne bude teško u velikom gradu*“. Heidi se silno razveselila i nježno ju uzela u ruke, posve sigurna da je učinila nešto dobro. Nije ni slutila da životinjice nisu poželjne u velikoj kući gospodina Sesemanna, a najmanje u sobama gdje vlada savršeni red. U tom trenutku začulo se kucanje. Tinette nevoljko proviri i kaže:

– „*Doručak je gotov!*“

Heidi na to ne reagira kao na poziv. Samo sjedne na mali stolić u kutu i čeka što će se dogoditi. Mačkica se sklopča u njenom krilu. Nakon nekog vremena, sasvim slučajno, Heidi napravi nešto što izazove pravi kaos. Dok se naginjala nad stol, mačkica skoči s njezina krila, promakne se ispod stolice i potrči ravno prema vratima. U sljedećem trenutku kroz

cijelu kuću zaori vrisak gospođice Rottenmeier. Nije Heidi znala da se gospođica Rottenmeier panično boji svake životinjice, pa i najmanje. Nastala je zbrka: vrištanje, lupanje vratima i Sebastian koji trči gore–dolje, pokušavajući smiriti situaciju. Prođe dugo vremena, a zatim gospođica Rottenmeier oprezno odškrine vrata i povikne:

– „Jesu li uklonjene te užasne životinje?“



Sebastian potvrdi. Tek tada se ona smiri. No te večeri, kad se sve stišalo, gospođica Rottenmeier osjećala se potpuno iscrpljeno i umorno.

NEMIR U KUĆI SESEMANN

Sljedećeg jutra Sebastian je upravo bio uveo učitelja u knjižnicu kad se ponovno oglasilo zvonice. Na vratima je stajao dječak u otrcanom odijelu, s malim orguljicama na leđima. Došao je po novac za uslugu, uvjeren da je jučer razgovarao s Klarom. Nitko nije znao da je zapravo mislio na Heidi. Kad je dječak ušao, zasvirao je nekoliko tonova na

svojim orguljicama, a iz njegove torbe ispuzala je mala kornjača koju je nosio za sreću. Gospođica Rottenmeier, vidjevši „strašnu životinju“, vrisnula je, skočila unatrag i odmah zazvala Sebastiana da je spasi. U kući je odmah zavladao metež, a Heidi,



koja je sve to čula, uplašila se i rasplakala. Tinette joj je donijela doručak, ali nije imala snage ni taknuti ga. Gospođica Rottenmeier ju je strogo upozorila da prekine s plakanjem. Heidi s malo primirila, ali tuga je ostala u njoj cijeli dan. Poslijepodne, dok su ostali bili zauzeti, Heidi je kriomice počela skupljati žemlje i mekane kruščiće sa stola. Čuvala ih je u kutiji pod krevetom, nadajući se da će jednoga dana uspjeti odnijeti sve to baki u Selce.

Učenje joj nije išlo dobro. Slova su joj se miješala, a misli stalno bježale malo baki, malo djedu, malo planini. Trudila se biti marljiva, ali joj je svaki zadatak donosio samo još veću čežnju. Samo je Klara bila prava utjeha. Ona je uživala u svakom trenutku s Heidi. Voljela je slušati njezine priče o kozama, stijenama, borovima i jutrima na planini. Navečer, kad je Heidi ugledala žemlju na stolu, plakala je ali tiho, da gospođica Rottenmeier ne vidi. Na večeri je sjedila mirno, jer je znala

da se za stolom mora paziti na pristojnost. No unutra ju je sve boljelo. Nitko nije znao koliko je Heidi zapravo usamljena i kako je iz dana u dan sve više željela vratiti se kući, na planinu, djedu i baki kojoj je čuvala svaki komadić kruha.



GOSPODIN SESEMANN DOZNAJE NOVOSTI

Nekoliko dana kasnije gospodin Sesemann vratio se s putovanja. Kola su bila puna raznih darova i Sebastian i Tinette morali su se dobro pomučiti da sve iznesu u kuću. Bila je to mala svečanost svaki put kad bi se gospodin Sesemann vratio, cijela je kuća živnula. Čim je ušao, pošao je ravno u Klarinu sobu. Tamo ga je već čekala Heidi, koja se pomaknula u stranu čim je ugledala njezina oca. Toplo zagrli Klaru, a Heidi pruži ruku i nasmiješi joj se:

- „*Ti si zacijelo naša mala Švicarka?*“

Gospodin Sesemann se nasmijao, bio je zadovoljan što njegova kći ima društvo koje joj odgovara i koje je čini veselijom nego prije. Zatim je otišao u blagovaonicu gdje je zatekao gospođicu Rottenmeier kako pomno pregledava stol. Poslije ručka gospodin Sesemann ozbiljno joj priopći da će uskoro dobiti pomoć:

- „*Za nekoliko dana dolazi moja majka.*“

Gospođica Rottenmeier je bilo puno lakše kad je to čula. Nekoliko dana nakon što je gospodin Sesemann opet otputovao, stiglo je pismo kako

njegova majka uskoro stiže. Klara je bila presretna. Pričala je Heidi o baki stalno. Heidi je toliko puta čula te priče da je i sama u srcu počela misliti o gospođi Sesemann kao o svojoj „baki“. Te večeri, prije spavanja, gospođica Rottenmeier pozove Heidi na razgovor. Bila je ozbiljna, s strogim držanjem kao i uvijek:

- „*Gospođu Sesemann ni za što na svijetu ne zovi bakom. Moraš je oslovljavati ‘milostiva gospođo’.*“

Heidi kima glavom i sluša, ali u srcu ipak ostaje nježna, tihu radost to je prva baka koju će upoznati otkako je napustila planinu. A ono što Klara toliko voli, i njoj je već postalo drago.

BAKA

Dolazak gospođe Sesemann bio je važan događaj u kući. Svi su sređivali cijelu kuću. Heidi je morala ostati u svojoj sobi dok je ne pozovu. Sjedila je tiho na stolčiću u kutu i ponavljala u sebi neobičnu frazu koju joj je gospođica Rottenmeier strogo zadala: „*Milostiva gospođo.*“ Baka joj je već u srcu bila „baka“, ali Heidi se trudila biti poslušna. Kad je napokon došla baka, pozvali su Heidi da ju upozna. Pred njom stoji gospođa Sesemann, srdačnog, vedrog lica i blagih očiju. Za razliku od gospođice Rottenmeier, njezina prisutnost grijala je prostor. Baka je pogledala Heidi s toplinom:

- „*Ti si sigurno Klarina prijateljica. Dođi da te vidim!*“

Heidi se nakloni, sva ukočena od truda, i izgovori pripremljene riječi:

- „*Dobar dan, gospođo milostiva!*“

Baka prasne u smijeh, ne iz podrugljivosti nego iz čiste nježnosti.

- „*Zar se kod vas tako kaže? Jesi li to čula kod kuće na planini?*“
- „*Ne,*“ reče Heidi iskreno, „*kod nas se nitko tako ne zove.*“

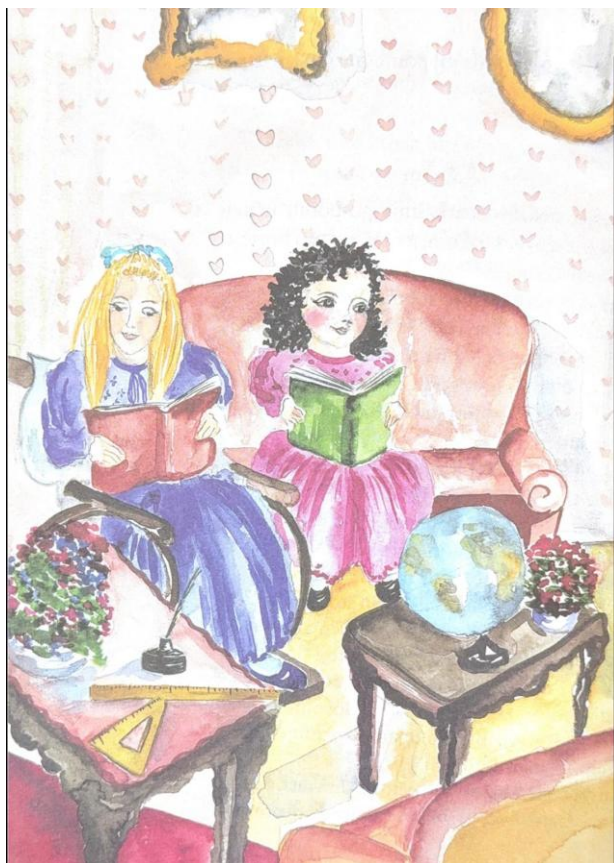
U tom trenutku baka shvati da je pred njom dobro dijete koje se samo previše trudi udovoljiti pravilima koja ne razumije. Ta jednostavnost odmah joj je osvojila srce. Poslijepodne su Heidi i Klara sjedile zajedno dok im je baka objašnjavala kako se šivaju male haljinice za lutke. Heidi je sve radila pažljivo, prateći svaki pokret, ali njezine oči nisu imale onu živost koju baka očekuje od djeteta. Baka to primijeti. Priđe Heidi i tiho je upita:

- „*Osjećaš li bol u srcu?*“

Heidi kimne. Kad ju baka pita moli li se rekla je da nije nikada i pitala može li to pomoći. Baka je rekla da to uvijek pomaže. Te večeri, dok su sjedile na večeri, baka je primijetila da Heidi pažljivo gleda veliku knjigu s lijepim slikama. Pomislila je da bi joj to moglo vratiti dio radosti, pa joj je poklonila tu knjigu. To je bila prva stvar u Frankfurtu koja joj bila pravi dar za nju. U danima koji su slijedili, Heidi se navikla na čitanje toliko da joj je sve to pred očima postajalo živo, kao da priče dišu. To je bio jedini trenutak u danu kada je na trenutak zaboravila svoju čežnju za domom.

RADOST I TUGA

Nakon što je baka neko vrijeme ostala u Frankfurtu, u kući je postalo življe. Ona je svako poslijepodne pozivala Heidi u svoju toplu, mirisnu sobu, gdje bi zajedno šivale male haljinice i kaputiće za lutke. Heidi je bila marljiva i poslušna, brzo je učila i njezine su ruke bile spretne, ali u očima joj nije bilo one iskrene radosti koja je nekoć sjajila dok je trčala po planini. Baka je to



primjećivala svakim danom sve više. Heidi je bila tiha, nježna, ali kao da ju nešto stišće iznutra. Naposljetku, jedne večeri, baka je odlučila s njom razgovarati nasamo. Kad su ostale same, pitala ju je blagim glasom:

- „*Osjećaš li još uvijek onu istu bol u srcu?*“

Heidi je samo kimnula. Nije mogla izgovoriti ni riječ. Baka ju upita moli li se i dalje, kao što je nekad radila. Heidi jedva izusti da više ne moli jer „*ništa ne pomaže.*“ Te jednostavne riječi, izgovorene tako tužno, rastužile su baku. Pred njom nije stajala neposlušna djevojčica, nego dijete koje se bori s tugom. Heidi je pokušala objasniti da se molila

svaki dan, ali da joj se ništa nije promijenilo, da je njen djed daleko, da ne zna kako joj je, i da se boji da će ga izgubiti.

Heidi je počela čitati knjigu koju je dobila i u knjizi je pisalo da je neka baka umrla, Hedi je odmah počela plakati jer je mislila da je priča o njenoj baki iz Selca. U tom trenutku, baš kao i uvijek, pojavila se gospođica Rottenmeier. Kad je vidjela Heidi kako plače, strogim glasom je prekinula:

- *„Sad je stvarno dosta tog bezrazložnog plača! Ako još jedan jedini put, čitajući priče, počneš plakati, oduzet ću ti knjigu zauvijek.“*

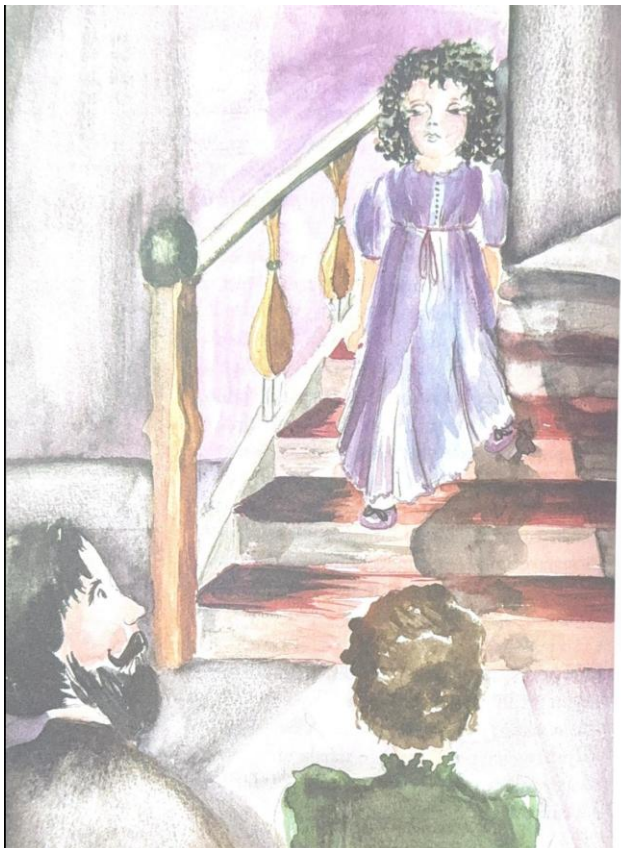
To je Heidi pogodilo ravno u srce. Knjiga koju joj je baka darovala bila joj je najdragocjenija stvar otkako je stigla u Frankfurt. Brzo je obrisala suze i pokušala se smiriti. Od toga dana Heidi se nije više usudila plakati, čak ni kad bi navečer, prije spavanja, mislila na planinu, na djeda, na koze i na staru baku u Selcu. Tuga se u njoj samo sakupljala i rasla. Njezin izgled se brzo mijenjao. Izgubila je boju u licu, postala je sve tanja, tiša i sporija. Iz daljine je izgledalo kao da vene iz dana u dan. Jedino je Klara osjećala da se nešto ozbiljno događa. Sebastian je prvi skupio hrabrosti da to i naglas kaže:

- *„Dijete vene pred našim očima,“* povjerio se jedne večeri kuharici.

Bio je u pravu. Usred kuće punog reda, pravila i tišine živjelo je dijete kojem je nedostajalo nešto jednostavno zrak, svjetlo, stijene, zvuk koza, djedova ruka na ramenu i bakine tople riječi.

DUHOVI KUĆE SESEMANN

U kući Sesemann već je neko vrijeme vladala čudna napetost. Razlog je bio jednostavan, počele su se događati stvari koje nitko nije mogao objasniti. Svakog jutra neka bi vrata bila širom otvorena, iako ih nitko nije dirnuo. Nekad bi se na stepenicama čuli koračići, ali kad bi pogledali nikoga nije bilo. Gospođica Rottenmeier



bila je uvjerena da se po kući šulja nešto nadnaravno. Nitko nije slutio da je pravi „duh“ zapravo mala Heidi, koja je noću ustajala ne bi li, u svojoj čežnji, ponovno pronašla put natrag na planinu. Kad je gospodin Sesemann čuo da je kuća već tjednima puna straha, te da gospođica Rottenmeier više ne spava od brige, odmah je poslao po svojeg starog prijatelja doktora. Doktor je stigao u kuću i već u prvom razgovoru s gospodinom Nakon što je razgovarao s djecom i poslugom, doktor je pogledao gospodina Sesemanna u oči i objasnio mu je da Heidi tuguje toliko duboko da njezino tijelo više ne može izdržati zatvorenost i

rastanak s domom. Zatim je izrekao ono što je gospodina Sesemanna presjeklo:

- „Samo ako se odmah vrati na čist planinski zrak, na koji je navikla, dijete će ozdraviti. Ako je ne pošalješ natrag djedu... možda se, ne daj Bože, uopće ne vrati.“

Gospodin Sesemann se ukoči. Te su ga riječi pogodile kao grom. Tek tada je shvatio kolika se bol skrivala iza Heidiine tišine i njezinih pristojnih, ali izmučenih osmijeha. Počeli su hodati po sobi i u tišini dogovarati što treba učiniti da se Heidi što brže vrati djedu. Sve odluke bile su donesene. Dječje srca ponekad treba slušati više nego sve propise, a Heidino je srce govorilo već mjesecima. Njezin povratak na planinu trebao je početi odmah.



PONOVNO U PLANINI

Gospodin Sesemann nije gubio ni trenutka. Čim je doktor izišao iz kuće, pozvao je svu posluhu, probudio gospođicu Rottenmeier i rekao da se odmah počnu pripremati za put. Bio je odlučan da se Heidi mora vratiti kući, na planinu, jer jedino će je planinski zrak i život kod djeda izliječiti. Dok je kuća bučala od pripreme, gospodin Sesemann otišao je Klarinoj sobi. Klara je već bila budna. Blago joj je prišao i objasnio da Heidi mora otići na planinu, ne zato što ju netko želi udaljiti, nego zato što joj je zdravlje ugroženo. Klara ga je slušala šutke, boreći se sa

suzama. Razumjela je. Heidi je u međuvremenu tiho spakirala svoje stvari. Put je trajao dugo, ali Heidi je šutjela cijelo vrijeme. Tek kad su kola počela penjati uz poznatu planinsku stazu, nešto se u njoj pokrenulo. Srce joj je zakucalo brže, oči postale življe. Čim je kočijaš zaustavio



kola, Heidi je iskočila van i potrčala prema staji. Koze, koje su prepoznavale svaki zvuk, grlile su je svojim meketanjem. Gurkale su se oko nje, trljale glave o njezina ramena kao da se natječu koja ju je više poželjela.



Petar je stajao malo dalje, zbunjen i sramežljiv. Heidi ga je brzo primijetila.

- „Zašto me ne pozdraviš, Petre?“ pitala je glasno, iskreno sretna.

Petra ju je iznenadio jer se vratila, a onda mu se lice razvuče u širok, tihi osmijeh.

Kad se napokon vratila u kolibu, Heidi je vidjela da je djed za nju već sve pripremio. Srce joj se prvi put nakon dugo vremena ispunilo pravom, dubokom radošću. Heidi je bila doma. I odmah je počela ozdravljati.

U NEDJELJU, KAD ZAZVONE ZVONA

Nakon povratka iz Frankfurta, Heidi se svakog dana veselila susretu s bakom u Selcu. Heidi je jedva čekala ići baki s svim zemljama koje je skupila u Frankfurtu. Kad su stigli pred bakinu kolibu, Heidi je tiho pozvala. Baka ju je prepoznala po koracima i radosno uzviknula:

- „*Jesi li to ti, Heidi? Jesi li mi opet došla?*“

Heidi joj se odmah bacila u zagrljaj. Heidi joj pokaže zemlje, a bakino je lice bilo puno topline i ponosa. Kasnije toga dana Heidi i djed sjeli su pred kolibom i razgovarali. Heidi je pričala kako joj je baka iz Frankfurta obećala da će uskoro posjetiti njihovu planinu, i da je rekla kako Heidi mora obavezno povesti Klarinu baku u Selce da upozna Petrovnu baku. Djed je tiho slušao. Zvona su pozivala na nedjeljni

blagdan, ali za Heidi su zvonila kao dobrodošlica.



PRIPREME ZA PUT

Proljeće je već napredovalo, a planina je postajala sve zelenija. Djedu i Heidi je svaki dan bio ispunjen nekim poslom. Jednoga jutra djed je sjeo na svoje obično mjesto pred kolibom i rekao Heidi da očekuju Klarinu baku. Njezin posjet bio je dogovoren još u Frankfurtu, i Heidi je već tjednima o tome pričala s oduševljenjem. Osim njezinog dolaska, baka je najavila da će s



njom možda doći i gospodin Sesemann. Djed je radio još pažljivije nego inače. Izvadio je najfinije drvene daske i počeo izrađivati dvije nove klupe i mali stol. Kad je Heidi vidjela kako iz dasaka nastaje komad po komad, srce joj se punilo ponosom. Heidi je imala svoju zadaću.

Svakog dana sišla bi do Selca kako bi posjetila baku, ispričala joj novosti i uvjerila se je li dobro.

Kad su pripreme bile gotovo dovršene, Heidi se vraćala prema kolibi i svaki bi put pogledala put koji vodi prema dolini. Tamo će se pojaviti kočija s Klarinom bakom, a možda i Klarom. Baka iz Frankfurta bila je na putu. Planina je čekala. A Heidi je željela da sve, baš sve, bude savršeno.

GOST NA PLANINI

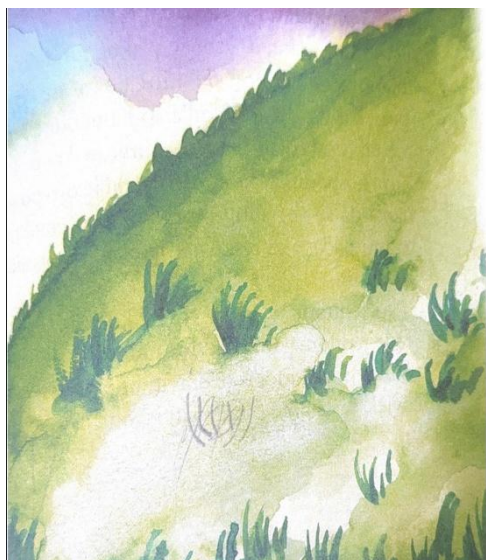
Dan je osvanuo vedar i sunčan. Heidi je bila već od ranog jutra na nogama. Uskoro se na stazi pojavi kočija. Heidi potrči nizbrdo, a djed je mirno stajao pred kolibom. Gospođa Sesemann iziđe prva, odmah pruži ruke prema Heidi i zagrlji je kao vlastito unuče. Za njom se pojavi gospodin

Sesemann.

Gospođa

Sesemann nije
mogla odvojiti

pogled od svega što ju je okruživalo. Heidi ju je vodila unaokolo kao pravi mali domaćin. Baka se smijala i oduševljeno isprobavala sve što joj Heidi pokaže.



Gospodin Sesemann vidio je da Heidi kod djeda živi u miru, sigurnosti i zdravlju, a djed je osjećao zahvalnost što je ovaj čovjek tako iskreno brinuo za Heidi dok je bila daleko od doma. Kad je sunce počelo zalaziti, baka je pogledala Heidi i rekla joj:

- *„Dijete moje, nikada nisam vidjela ljepše mjesto od ovog na kojem živiš.“*

Heidi je blistala od sreće. Taj dan je bio jedan od najljepših koje je Heidi ikada doživjela.

MILO ZA DRAGO

Sljedećeg jutra planina se probudila u najljepšem svjetlu. Petar je već bio na putu sa stadom. Heidi se obratila Petru kao svako jutro:

- *„Hoćeš li danas da gospodin doktor pođe s nama?“*

Petar promrmlja da može. Krenuli su svi zajedno. Kako su se peli sve više, planina se otvarala pred njima u punoj ljepoti. Heidi je doktoru pokazivala sve skrivene kutove i cvjetne livade, a doktor ju je slušao s osmijehom. Kad su stigli na vrh, Heidi je potrčala na svoj omiljeni greben i pozvala gospodina doktora da sjedne. On je lagano sjeo i duboko udahnuo. Oči su mu bile pune mira. Doktor je pogledao planinu i tiho rekao sebi:

- *„Ovdje čovjek ozdravi tijelom i dušom.“*

Nekoliko dana kasnije doktor se spremao vratiti u Frankfurt. Prije odlaska se oprostio od djeda i Heidi. Obećao je da će se opet vratiti čim bude mogao.

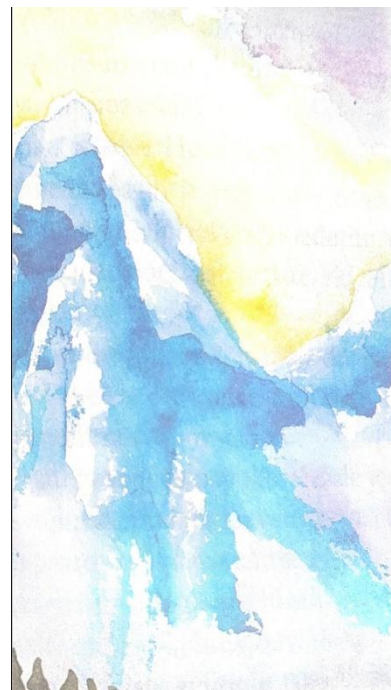
ZIMA U SELCU

Jesen je prošla tiho i neprimjetno, a prve pahulje najavile su dolazak prave planinske zime. Već nakon nekoliko dana snijeg je bio toliko visok oko djedove kolibe da se kuća jedva nazirao s puta. Kao i svakoga ljeta, djed je znao da na planini neće moći ostati. Zatvorio je kolibu, zaključao staju i poveo Heidi i koze u Selce, gdje su svake zime nalazili zaklon. U Selcu su bili smješteni u staroj koju je Djed mjesecima popravljao. Heidi je voljela taj novi prostor.

Svakog jutra Heidi je odlazila u školu u Selcu. Bilo joj je čudno sjediti u učionici, slušati učitelja i gledati dječake i djevojčice koji nisu poznavali planinu kao ona. Ali trudila se, iako joj učenje nije bilo lako. Petar je išao u istu školu, ali ne s jednakom voljom. Ipak, otkad se Heidi vratila s planine, dolazio je redovitije. Učitelj ga je nekoliko puta pohvalio jer je više učio, nije znao da je Heidi za to zaslužna. Posjećivala je Heidi redovito i Baku. Djed je često popravljao bakinu kolibu dok je Heidi razgovarala. Donio bi alat, zabijao klinove u razdvajajuće daske i učvršćivao što god bi trebao.

ZIMA I DALJE TRAJE

Zima u Selcu nikako nije popuštala. Snijeg je zatrpao sve putove, a hladan vjetar često je tjerao djecu da ostanu u kućama. No, škola je i dalje radila, pa su Petar i ostala djeca iz viših zaselaka svakog jutra polako silazila prema selu. Petar nikada nije bio dobar u učenju. Heidi mu je odlučno rekla da mora naučiti čitati bolje, ali ne samo „*napamet*“ već tako da stvarno razumije što čita. I tako je počelo. Svake večeri bi se Petar u svojoj kući mučio sa



stihovima. Brigitta, njegova majka, nekoliko puta je ponosno govorila

- „*Nikad nisam mislila da će naš Petar ovako lijepo čitati.*“

U međuvremenu je baka bila vrlo sretnija nego ranijih zima. Njezina kuća više ne škripi, djed ju je učvrstio. A Heidi dolazi gotovo svaki dan. Donosi joj vijesti, priče, sitnice, a katkad i koju zemlju kad se uspije dokopati mekšeg kruha. Zima je još trajala, ali u srcima je bilo topline. Petar je napredovao. Heidi je bila korisna i voljena. A baka više nije bila sama.

JAVLJAJU SE PRIJATELJI IZ DALEKA

Došao je svibanj. Nakon duge zime Heidi je opet trčala oko kolibe brža i veselija nego prije. Bila je presretna, jer znala je da dolaze gosti iz Frankfurta. Heidi je već nekoliko puta pisala Klari. Klara joj je napisala da dolaze čim otopli do kraja, da jedva čeka vidjeti je i da će baka putovati s njima. Planina je bila spremna, djed je bio spreman, a Heidi... Heidi je brojala dane. I tako je mjesec prolazio u čekanju. Heidi je svaki dan proučavala nebo nad dolinom, gledala kuda će kola stići i veselila se svakoj pripremi.

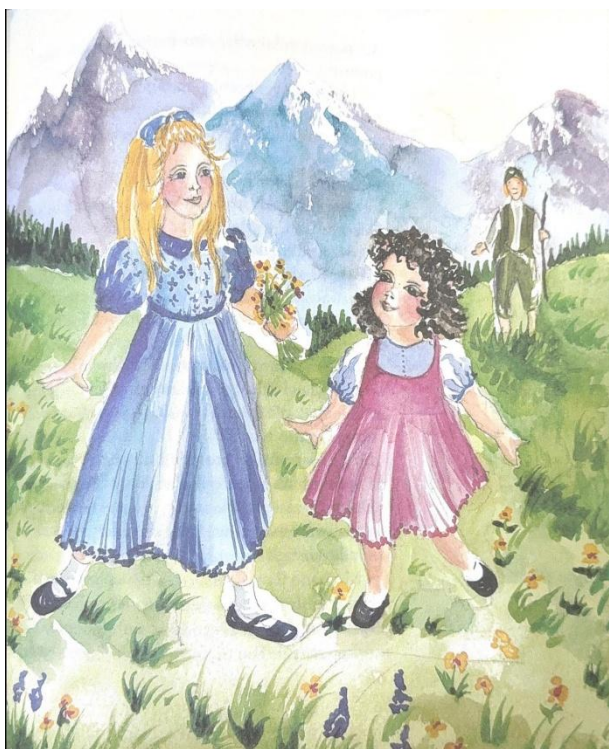
ŠTO SE NA PLANINI DALJE DOGAĐALO

Od dana kada je Klara ponovno stigla na planinu, djed je svakog jutra strpljivo radio s njom. Nije žurio i nikada je nije prisiljavao. Najprije bi je samo podigao iz kolica i pustio da stoji nekoliko trenutaka, držeći je čvrsto, ali nježno. Klara bi se u početku tresla, noge su joj bile slabe i brzo bi se umarala, ali djed ju je uvijek ohrabrivao da pokuša još malo. Iz dana u dan Klara je mogla stajati sve dulje. Heidi je bila presretna i bodrila ju je svakim pogledom i osmijehom. Nije vikala niti skakala, nego je pažljivo pazila da Klara ima mir i sigurnost. Svaki boravak na svježem zraku davao joj je novu snagu, a apetit joj se vratio. Djed joj je

svakoga dana na kruh namazao malo više maslaca, govoreći da tijelo mora imati snage da bi moglo učiti hodati.

DOGODILO SE NEŠTO ČEMU SE NITKO NIJE NADAO

Ljeto je bilo na vrhuncu. Pašnjak se svaki dan kupao u suncu, a trava je bila meka. Tog dana na planinu se vratio i gospodin doktor. Želio je provesti još nekoliko dana u prirodi prije nego se vrati u grad. Heidi je, kao i uvijek, bila posvuda. Kad su stigli na sjenoviti dio pašnjaka, doktor je predložio da se zaustave. Sjeo je na travu, gledao u nebo i rekao da se nigdje ne osjeća tako dobro kao



ovdje. Djeca su sjela kraj njega, a koze su mirno pasle oko njih. A onda se dogodilo nešto što nitko nije očekivao.

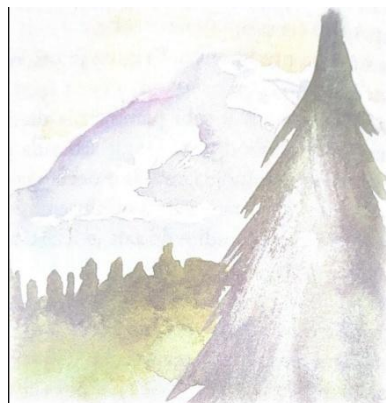
Dok su se djeca vraćala prema kolibi, doktor se naglo zaustavio i u čudu pogledao Klarainu sjenu koja se pojavljivala na putu... jer Klara je stajala na nogama. Djed ju je te jutro doveo na pašnjak u kolicima, ali je onda, polako i s mnogo ohrabrenja skupila svu hrabrost, oslonila se na Heidi, a zatim prvi put u životu napravila nekoliko samostalnih koraka.

Kad je doktor to vidio, uhvatio se za glavu od uzbuđenja.

- „Zdrava je! Može hodati!“

Heidi je bila presretna. Skakala je oko Klare i vikala:

- „Klara, vidi! Sada možeš i na pašnjak sa mnom!“



Klara je bila sva u suzama ali nisu to bile suze tuge, nego iznenadne, ogromne sreće. Doktor ih je gledao kao najljepši prizor koji je mogao doživjeti. Sve što je očekivao, sve što je želio ostvarilo se pred njegovim očima. Petar je ostao bez riječi. Sljedećih dana Klara je svakim jutrom bila hrabrija. Hodala je sve više, a djed ju je vodio za ruku i učio gdje je staza ravna, gdje je kamen oštar,



a gdje mora paziti na nogu. Sve je naučila brzo kao da joj je planina davala snagu. Djed joj je svaki dan maznuo novu krišku maslaca, jer joj se apetit vratio kao nikad prije. Heidi ju je uvodila u sve svoje male tajne planine, a Klara ju je slušala očarana. Na planini se dogodilo pravo čudo, ono koje je natjeralo svakoga da povjeruje da priroda i dobrota mogu zajedno učiniti nešto veliko.

RASTANAK, ALI NE ZA DUGO

Dan nakon velikog iznenađenja, kad je Klara prvi put prohodala, na planini je sve bilo ispunjeno nekom novom, tihom srećom. Heidi je već rano ujutro otrčala do pašnjaka uvjeriti se da Klara zaista može opet stati na noge. Ipak, taj dan bio je i dan rastanka. Gospođa Sesemann doputovala je sa svojim sinom kako bi preuzela Klaru i odvela je kući. Kad je kočija krenula, Heidi je dugo stajala pred kolibom i mahala sve dok se posljednji dašak prašine nije slegnuo. Tek tada je polako sišla do djeda i sjela kraj njega. Djed, koji nikada nije mnogo govorio, položio joj je ruku na rame. Te večeri, dok su zvijezde polako punile nebo, Heidi je tiho šaptala svoju molitvu. Zahvalila je za prijateljstvo, za čudo koje se dogodilo, i za to što će Klara opet doći. Rastanak je bio težak. Ali ne za dugo.

O piscu:

Johanna Spyri

Johanna Spyri bila je švicarska književnica. Rođena je 1827. godine u Švicarskoj. Najpoznatija je po knjizi Heidi.

Pisala je knjige za djecu. U svojim pričama često opisuje: prirodu, planine, obitelj i prijateljstvo, dobrotu i pomaganje drugima.

Knjiga Heidi temelji se na životu u švicarskim Alpama.

Djelo Heidi čita se diljem svijeta i prevedeno je na mnoge jezike.

Johanna Spyri umrla je 1901. godine, ali njezine priče i danas žive.

Nepoznate riječi:

- **zaselak** – malo selo ili skup kuća
- **obronak** – niži dio planine
- **pašnjak** – mjesto gdje pasu koze ili krave
- **greben** – uski, viši dio planine
- **poljana** – otvoreno, ravno mjesto s travom
- **koliba** – mala, jednostavna kuća u planini
- **staja / staja za koze** – mjesto gdje borave životinje
- **skrb / brinuti se** – paziti na nekoga
- **odgovornost** – obveza da se za nekoga brine
- **pristojnost** – lijepo ponašanje
- **čežnja** – jaka želja za nečim što nam nedostaje
- **usamljen** – osjećaj da si sam
- **ganut** – dirnut emocijama
- **iscrpljen** – jako umoran
- **nevjerica** – teško vjerovati da je nešto istina
- **posluga** – ljudi koji rade u kući
- **grede** – debeli drveni dijelovi kuće
- **saonice** – prijevoz po snijegu
- **nadnaravno** – nešto što izgleda kao duh ili čudo
- **molitva** – razgovor s Bogom
- **čudo** – nešto neočekivano i jako posebno

Kazalo:

Djed s planine	2
Kod djeda	4
Na pašnjaku	5
Kod bake	7
Posjet.... ..	8
Sve same novosti	10
Nemiran dan gospodđice Rottenmeir	12
Nemir u kući Sesemann	13
Gospodin Sesemann doznaje novosti.....	15
Baka	16
Radost i tuga.... ..	18
Duhovi kuće sesemann	20
Ponovno u planini	21
U nedjelju kad zazvone zvona.... ..	23
Pripreme za put	24
Gosti na planini	25
Milo za drago	26
Zima u Selcu	27
Zima i dalje traje	28
Javlja se prijatelji iz daleka.... ..	29
Što se na planini događalo.....	29
Dogodilo se nešto čemu se nitko nije nadao.... ..	30
Rastanak, ali ne zadugo	32
O piscu	33
Nepoznate riječi	34
Kazalo.....	35

